

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Vyloučení ze spolku a obrana proti němu: NS k seznámení člena spolku s návrhem na jeho vyloučení a výzvě ke zjednání nápravy

Přestože je spolek soukromým autonomním samosprávným společenstvím, občanský zákoník stanovuje pro vylučování členů závazná pravidla. Příspěvek přibližuje rozhodnutí NS ČR k problematice seznámení člena spolku s návrhem na vyloučení a výzvě ke zjednání nápravy.

Členství ve spolku může zaniknout podle ust. § 237 občanského zákoníku (o. z.) m.j. vyloučením člena. Vyloučení ze spolku je nejzávažnějším způsobem potrestání člena spolku. Neurčí-li stanovy spolku jiný orgán, rozhoduje o vyloučení člena podle ust. § 240 odst. 1 o. z. statutární orgán spolku. Neurčí-li stanovy jinak, může návrh na vyloučení podat v písemné formě kterýkoli člen; v návrhu se uvedou okolnosti osvědčující důvod pro vyloučení. Člen, proti kterému návrh směřuje, musí mít příležitost se s návrhem na vyloučení seznámit, žádat o jeho vysvětlení a uvést i doložit vše, co mu je k prospěchu. Člen může v souladu s ust. § 241 odst. 1 o. z. do patnácti dnů od doručení rozhodnutí v písemné formě navrhnout, aby rozhodnutí o jeho vyloučení přezkoumala rozhodčí komise, ledaže stanovy určí jiný orgán.

Ust. § 239 odst. 1 o. z. ukládá spolku povinnost vyzvat před rozhodnutím o vyloučení člena, který závažně porušil povinnost vyplývající z členství, ke zjednání nápravy. Výzva ke zjednání nápravy, která může být učiněna ústně i písemně, je zásadním předpokladem vyloučení; výjimku představují jediné případy, kdy porušení členských povinností nelze odčinit nebo způsobilo-li spolku zvlášť závažnou újmu. K vyloučení člena může dojít pouze pro to konkrétní porušení členských povinností, které bylo ve výzvě popsáno. Ke zjednání nápravy musí být členu ve výzvě stanovena přiměřená lhůta. Rozhodnutí o vyloučení se dle ust. § 239 odst. 2 o. z. doručí vyloučenému členu. Jestliže v řízení o vyslovení neplatnosti vyloučení není prokázáno, že spolek vyloučeného člena řádně vyzval ke zjednání nápravy, soud již zpravidla dále nezkoumá, zda k porušení členských povinností vůbec došlo, a prohlásí rozhodnutí o vyloučení za neplatné.

Úprava seznámení se s návrhem na vyloučení má členovi umožnit řádnou a včasnou obranu proti vyloučení. Má-li mít člen spolku, proti kterému písemný návrh na vyloučení směřuje, možnost žádat o jeho vysvětlení a uvést i doložit vše, co mu je ku prospěchu, ve smyslu ust. § 240 odst. 2 věty druhé o. z., zásadně bude třeba, aby byl s návrhem na vyloučení seznámen před zasedáním orgánu, na němž se má rozhodovat o jeho vyloučení (ust. § 240 odst. 1 o. z.). Seznámení se s návrhem může proběhnout jak předáním návrhu, tak sdělením jeho obsahu.

Skutkový základ sporného případu

Nejvyšší soud ČR v usnesení sp. zn. 27 Cdo 4173/2018, ze dne 27. 2. 2020, zhodnotil, že spolek porušil vlastní stanovy, jakož i ust. § 240 odst. 2 o. z., když vylučovanému členu nedoručil písemný návrh na jeho vyloučení před konáním členské schůze, aby se k němu mohl písemně vyjádřit, případně si připravit obhajobu na členskou schůzi a doložit vše (listiny, jiné důkazy), co by mu mohlo být ku prospěchu. Vylučovaný člen nebyl seznámen s návrhem na své vyloučení před konáním členské schůze (která je podle stanov onoho spolku orgánem rozhodujícím o vyloučení člena spolku). Z pozvánky na členskou schůzi věděl posléze vyloučený člen pouze, že na členské schůzi bude

projednáváno „porušení členských povinností“. Tuto informaci však nelze považovat za seznámení se s návrhem na vyloučení ve smyslu ust. § 240 odst. 2 o. z. (a stejně tak takto obecné vymezení pořadu jednání není - měla-li členská schůze rozhodovat o vyloučení člena - z pohledu ust. § 249 odst. 1 o. z. dostatečně konkrétní), konstatoval Nejvyšší soud ČR ve svém usnesení sp. zn. 27 Cdo 4173/2018, ze dne 27. 2. 2020.

Vady řízení

Okresní soud vyslovil v projednávané věci svým rozsudkem neplatnost usnesení členské schůze spolku v části, v níž bylo rozhodnuto o vyloučení člena ze spolku. Krajský soud změnil svým rozsudkem rozsudek okresního soudu tak, že žalobu na vyslovení neplatnosti vyloučení zamítl.

S účinností od 1. 1. 2014 je řízení o vyslovení neplatnosti rozhodnutí orgánu spolku nesporným řízením, a to řízením ve statusových věcech právnických osob ve smyslu ust. § 85 písm. a) zákona o zvláštních řízeních soudních, v němž jsou k projednání a rozhodnutí v prvním stupni věcně příslušné krajské soudy [dle ust. § 3 odst. 2 písm. a) tohoto zákona]. – V podrobnostech viz usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. 7. 2018, sp. zn. 29 Cdo 3307/2016.

Nejvyšší soud ČR svým usnesením sp. zn. 27 Cdo 4173/2018, ze dne 27. 2. 2020, zrušil rozsudek krajského soudu, který posoudil věc nesprávně, rovněž i rozsudek okresního soudu, jelikož ve věci rozhodl (jako soud prvního stupně) nepřislušný soud. Řízení (jako celek) je zatíženo vadou, jež mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.

V řízeních ve statusových věcech právnických osob se rozhoduje usnesením. Skutečnost, že soud nižšího stupně rozhodl o věci samé rozsudkem (ačkoliv měl rozhodnout usnesením), nezavazuje soud vyššího stupně povinnosti rozhodnout o opravném prostředku proti takovému rozhodnutí usnesením. To, že soud rozhodl jinou - kvalitativně vyšší, leč v rozporu s procesním předpisem zvolenou - formou rozhodnutí, je vadou řízení, která nemohla mít vliv na správnost rozhodnutí (srov. též usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 31. 8. 1999, sp. zn. 20 Cdo 1574/99).

Terezie Nývtová Vojáčková

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právní aspekty terapie psychedeliky](#)
- [Význam sportovních pravidel při posuzování odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy](#)
- [Okamžité zrušení pracovního poměru učiněné z „opatrnosti“ zaměstnavatele ve světle judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Výroční zpráva ÚOOÚ za rok 2025: nové regulační priority v oblasti ochrany osobních údajů](#)
- [Vadné nařízení vlády č. 493/2025 Sb. a dopady fixace limitů drobných oprav na pronajímatele](#)
- [Nařízení PPWR: cesta do pekla dlážděná dobrými úmysly](#)
- [AML - od zákona č. 253/2008 Sb. k AMLR: co konkrétně musí česká povinná osoba změnit do roku 2027](#)
- [Podmíněné propuštění ve světle zásady ústnosti a přímosti](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 37.: Povinná forma jednání ve smlouvách](#)

- [Poučení z krizového vývoje v kauze bitcoiny](#)
- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)